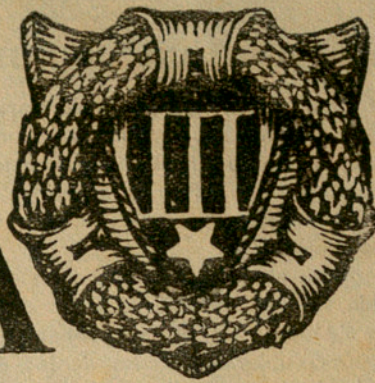

BUTLLETÍ DE L'ESTAT CATALÀ

Any II

Publicació bi-mensual de l'Estat Català

N.º 2

Catalunya i altres païssos : 50 cts.

Paris, 30 de Mars de 1925.

América : 10 centaus.

Per la llibertat d'actuació

En el curs de la vida arriben coses desconcertants, però mai n'havien arribat tantes com ara. Sembla que els aconeximents haurien hagut, al menys, de classificar i posar una mica d'ordre en la vida política catalana. Per més avaricia que un hom posi en la crítica de l'obra del Directori a Catalunya, s'ha d'arribar a la conclusió que els militars han creat a Catalunya dos partits, el partit dels catalans i el partit dels anticatalans. I bé, no! El Directori no ha pogut fer ni aixó, malgrat la seva coneguda bona voluntat, els resultats que ha obtingut no passen d'ésser uns resultats parcials. Ha creat un partit d'anticatalans. Els catalans, però, no és decideixen a fer el partit.

Al contrari. Una part de l'opinió catalana, la que flanqueja el Senyor Francesc Macià, es veu en la trista obligació de demanar, de reivindicar, una llibertat d'actuació política, que altres sectors de la opinió catalana fan tots els possibles per negar-li i per destruir-li. El fet, en circumstàncies normals seria discutible, però, és comprensible i en aquestes circumstàncies respon a una tàctica criminal, indigna d'homes i de grups que es diuen patriotes. No en tenen prou amb haver fet l'impossible per desfer el front únic i volen més responsabilitat: aspiren a esmicolar una organització que els fa nosa segurament perquè ha adoptat, en aquestes circumstàncies l'única posició possible: una posició de dignitat.

El treball és fa a Barcelona i a l'estranger. A Barcelona, amb notícies falses, amb infundis, amb calumnies estúpides, treballant l'impaciència i l'enerveament de la nostra gent, es procura separar-la de les files de la nostra organització. A l'estranger es fa el mateix: de tant en tant circulen notícies fantàstiques descrivint escissions i fragmentacions del nostre partit, parlant d'incompatibilitats entre En Macià i els seus amics més propers. Tot el que fan correr i el que inventen aquests senyors és el que voldrien que passés i el que no passarà mai. Que ho tinguin en compte els nostres amics de Catalunya, d'Europa i sobretot els d'Amèrica, que és aon sembla que és fa, aquest treball d'una manera més insidiosa. No passarà res, ni pot passar res del que voldrien que passés.

El fenomen però, és extraordinàriament simptomàtic i dona a entendre la mentalitat que tenen els directores dels partits reformistes de Catalunya i En Cambó i En Rovira i Virgili. En Cambó es troba superat en la massa de l'opinió catalana, per tots cantons. Quan predicava l'Espanya gran tenia els catalans al costat seu; amb qui no poguèu contar mai fou amb els espanyols. Sembla que una constatació aixís és un fet prou fort per fer revisar les idees d'un home i posar-se a to amb la realitat. Res d'aixó. No sembla sinó que el catalanisme tingui la culpa, per al Senyor Cambó del fracàs de la política de l'Espanya gran. No sembla sinó que el catalanisme tingui la culpa de la política del Directori a Catalunya. Un home que s'empenya en mantenir un punt de vista que la realitat ha destruït mil vegades, no té més remei que arribar a aquestes conclusions francament fantàstiques i a fer la política de les seves conclusions. Tothom recorda l'article de «Le Temps» sinó inspirat pel senyor Cambó, inspirat pels seus agents. En aquest article es denunciava a França el catalanisme com una força subversiva, inventava un partit inexistent (el sindicalista-comunista) amb el qual hi està al·liat el catalanisme, és deia a l'opinió i al govern francès:

— Tingueu cura. El mitgdia de França és ple de catalans. Fan un treball d'indesitjables. Tenen contacte amb els revolucionaris. Vigileu-los!

Era, naturalment una manera indirecta de dir a França que el Directori fa una política d'exasperació dels esperits que no convé a ningú. Era una manera d'interessar França en la lluita contra el Directori. Per asobrir, però, aquets problemàtics resultats, En Cambó no dubtava un moment i és venia la dignitat de Cata-

lunya. I bé, aixó: ni el Senyor Cambó ni ningú té dret a fer-ho. Ningú té dret a fer pagar als altres, les equivocacions i els errors propis. I sobretot, en aquestes circumstàncies, una política aixís, tan furiosament oportunista, és repugnant, nefasta, inconcebible. Ens serà possible esperar del reformisme català una llibertat d'actuació que no és nega, en el món civilitzat a cap home pel fet de tenir cara i ulls? Passi que s'hagin equivocats, que es trobin superats, que es trobin immovils, com l'ase de Buridan entre el seu somatenisme essencial i el seu desviamment dels càrrecs públics? Perquè però s'ha de pretendre que tot Catalunya pensi com ells, si Catalunya pensa d'una manera diversa? Demanem llibertat d'actuació en tots els ordres i en totes aquelles activitats que són compreses sota la paraula de política. S'entengui aquesta paraula amb la màxima amplitud i sense eufemismes de cap mena. Si en un camp o un altre de les activitats que interessin a Catalunya hi trobem una oposició catalana prendrem bona nota de l'indignitat per exigir, en el seu dia, les responsabilitats necessàries.

El cas d'En Rovira i Virgili i dels seus amics de l'Acció Catalana, té un cantó pintoresc. Aquest historiador es troba inundat per l'història present i la seva demanda d'auxili consisteix en proclamar que l'inundació s'ha avançat a l'horari i no ha complert el contracte. Creuen que el catalanisme va massa depressa i En Rovira diu, segurament per provar d'enganyar-se a si mateix que no és d'aquí quaranta anys és podrà començar a parlar de separatisme. Però com que de separatisme tothom en parla i el que en parla més és el general Primo de Rivera, En Rovira es troba en una situació ben compromesa. Si aquets senyors tinguessin un brí de sentit polític veurien que aquest fet no es pot negar i que el que s'ha de fer és servir-lo en cos i ànima. I bé: no. Fan el contrari. Com que troben que és massa aviat per parlar-ne, volen matar el separatisme que ja existeix i que cada dia avança. Fan una obra de persuasió i d'insidia i procuren destruir la nostra organització. La seva posició ridícula els fa usar arguments ridícols. El seu fort consisteix en dir a la gent que és massa aviat i que portem el rellotge avançat. La gent però es mira el rellotge i veu que va amb l'hora d'En Primo de Rivera. A veure quin dia serà que aquest partit de l'Acció Catalana es convencerà que existeix una cosa que s'anomena el Directori i que l'hora del Directori hauria de correspondre, a Catalunya amb l'hora de la dignitat.

Quina pena fan tots plegats! En el fons es pensen que el Directori no és més que un parèntesis una mica desagradable i que un dia es llevarán i es trobarán en els llocs que ocupaven el 13 de setembre. Creuen que tot s'arreglarà i que tornarà l'època dels discursos inútils, de les diades d'En Regàs i dels jocs florals carrinclons. Esperen amb En Bugallal, contenen amb En Romanones i si hi ha alguna colla esgarriada es deu haver fet de Sanchez Guerra, que diuen que és el més digne. Quins polítics i quins catalans que no poden deixar d'oblidar que hi ha Catalunya, desseguida que no saben que fer. Sort que per sobre de tot aixó hi ha un esperit immortal que no dorm a la palla i que vetlla dia i nit.

La producció agrícola de les terres catalanes, en sa majoria productes d'exportació (olls, vins, taronjes i altres fruites) segons dades oficials de l'any 1922 té un valor anual de 1.750.000 milions de pessetes, o sigui, molt prop d'una cinquena part de la producció total de l'Estat Espanyol.

La producció industrial de les terres catalanes segons les mateixes dades, representa anualment 4.500.000 de pessetes de les quals 4.000.000 corresponen a la Catalunya estricta. Aquesta producció és el 75 % de la producció total de l'Estat Espanyol.

Així resulta que un català produeix anualment 1.706 pessetes, mentres que un espanyol no en produeix més que 68,50.

Espanya?

Espanya no existeix. Es un mite, una cosa d'invenció, artificial. Es clar que hi ha un nucli de gent que en parla. Fins sabis i tot - fan riure - creuen en Espanya. Res més fals que aixó. Espanya no existeix.

Potser serà una unitat etnològica? Es evident que no. Hi ha a Espanya races diferents, pobles diversos: raça vasca, raça catalana, raça celta a Galícia, etc. Espanya, doncs, no és un poble amb unitat racial. No hi ha tractat d'antropologia que no ho reconegui així mateix. I si a races diverses, ànimes diverses amb aspiracions i matisos també diversos, cal preguntar de quins pobles i de quines races es parla, en parlar-se d'Espanya.

Vegem sino ço que passa en la qüestió de la llengua. A Espanya es parla l'espanyol i quin espanyol! Una llengua en plena decadència.

Però cal dir-ho i repetir-ho mil vegades, és la llengua oficial imposada arbitràriament i brutalment. No obstant, convé saber-ho: a Catalunya es parla el català que no és un dialecte com afirma l'imbecilitat de molts espanyols. A Euzkadi es parla el vasc a pesar de les persecucions oficials i a Galícia es parla el galleg. Totes aquestes llengües son menyspreuades pels espanyols que voldrien fer-les perdre com voldrien fer perdre l'ànima dels pobles que les parlen, però existeixen per damunt de tot. Espanya doncs no és un país d'una llengua, no te unitat lingüística. Si, en conseqüència, són espanyols els que parlen l'espanyol com neciament creuen i ho diuen els elements oficials, no en són ni els vascos ni els catalans ni els gallegos.

No parlem ja de cultura, perquè tots sabem prou bé que al que es diu Espanya no n'hi ha de cap mena. No hi ha una cultura espanyola: n'existí una potser en el segle XVI. Avui no queden res més que onze milions d'analfabets.

A Catalunya hi ha una cultura catalana pròpia del país, incorporada a les inquietuds espirituals del món. A Euzkadi hi han escoles i s'hi sap, al menys, llegir i escriure i en algunes parts de Galícia i del Nord, malgrat totes les obstruccions del poder central, hi han també algunes escoles i el nombre d'analfabets es més petit.

Espiritualment no tenen res que veure ni vascos ni catalans ni gallegos amb els espanyols esmentats.

Que és doncs Espanya? Es l'Estat espanyol. Aixó es el que es toca i el que es veu. Una mena de societat anònima a costa de la qual viuen molta gent i ell viu a costa dels pobles que l'integren. Una vaca grassa, de la qual es nodreixen el rei, els militars, l'alt personal eclesiàstic i tota mena d'altres paràsits. No existeix doncs Espanya sinó l'Estat espanyol, resum de totes les concupiscències, empar de totes les misèries, sostingut per les passions més vils que alimenta amb el diner robat al productor.

I l'estat te amb ell la força i és per la força que se sosté. Es un cas de violència i d'arbitrarietat. Sota la seva opresió i el seu regim d'abús es planyen els pobles que viuen a la península sota aquest mateix Estat, pateixen persecució els pensadors, els obrers, maltractats bàrbarament i tots els homes dignes per poc que estimin la seva dignitat i la llibertat humana.

La solució única del problema espanyol es doncs la destrucció de l'Estat, creació fantàstica i arbitrària que no obeeix a cap realitat i el ressorgiment i constitució de les nacionalitats que, encare que oprimides, tenen una ànima, unes característiques i una fesomia pròpia.

La política espanyola

A tot català que tingui una visió clara de l'actual situació d'Espanya i de Catalunya i també del camí a seguir per arribar prompte i segurament a solucionar-la, respecte a nostra Pàtria, la política espanyola i els seus homes sols poden interessar-li des d'un punt de vista anecdòtic.

Baix aquest aspecte, l'actual moment de la política espanyola, millor diríem de Madrid, es la següent:

Desde l'Alfons XIII, el seu probable darrer rei, fins al darrer «croupier» de casa de joc convertit per el Directori militar en Batlle de poble, i passant per els propis generals que integren l'actual paròdia de govern, tots donen per definitiu el fracàs de la vilipendiosa aventura a la qual va llensar-los l'afany de negoci, el perill de conegudes responsabilitats, i més que res, l'odi a Catalunya.

I s'acorden més encara tots ells, en la urgent necessitat de buscar una sortida al «impasse» en que estan ficats, digne o no, tant se val, mentre no els hi sigui trágica, i... fins ara no la troben.

Els anomenats vells polítics van classificant-se en dues categories: la dels que creuen que pot repetir-se el miracle del àngel que llaurava per Sant Isidro i la menys nombrosa dels que, procurant trobar remei a les seves anyorances, conferencien, viatgen, i diuen i escriuen ço que els hi permeten els amos de l'hora.

Un sol, fins ara, forma excepció i aquest, no fa molt deia a París, on va estar uns dies: — No val la pena de preocupar-se de ço que passa a Espanya. Passa ço que te de passar, Espanya és una cosa morta que va descomponent-se ràpidament. Quan tot sigui acabat, si és cert que a la península hi ha un poble espanyol que vol viure, ja s'alarà, i aleshores serà ell qui dirà com vol regir-se.

En Magaz el dia de la cerimònia de Oviedo, desfent la combinació que portaven feta En Romanones, En Bugallà, el Rei i demés comparseria, i fa pocs dies els coronels de Barcelona que reunits al Casino Militar d'aquella ciutat varen acordar amb sols tres vots en contra que En Barrera anés a dir al Rei que havia de firmar l'Estatut Provincial tal com estava, han demostrat una vegada més qui són els amos, quin cas fan del seu propi rei i quins propòsits els animen.

Al Governador de Girona

L'actual governador de Girona J. Urquíja fa poc temps anà a Madrid a reenganxar-se al càrrec que tan a la clàssica manera espanyola despenya i després de ser *alentado* per tot el Directori i molt especialment per En Primo de Rivera, va retornar a Girona. Tot just arribat, va sentir la necessitat immediata de fer publicar una nova Nota-circular fent sapiguer que la seva norma de conducta continuarà siguent la de fer una política de — pau, d'atracció i de concòrdia — explicant-ho de la següent manera:

«Alentado por la confianza del Gobierno y de su presidente, ha regresado ayer el señor Urquíja de su viaje a Madrid.

Vuelve a continuar la política de paz, de atracción, concordia, que ha sido norma de su conducta, y de la que no se podrá negar han disfrutado durante su mando, desde las extremas derechas a las extremas izquierdas, cuantos sienten y demuestran legítimo amor a la patria.

Quiere el gobernador hacer constar ahora como antes, su profundo respeto para las ideas lícitas, y aunque desearía que colaborasen todos en la obra de orden y gobierno que el Directorio realiza, a nadie ha impuesto esa conducta. Bien reciente está el 11 de febrero. Con autorización del gobernador, los republicanos celebraron, con entusiasmo, el aniversario de aquella fecha histórica. Y si se quiere ir más lejos, el gobernador declara, que para el mismo señor Macià, esclavo de una idea equivocada, pero que por ella se sacrifica y por ella se exparía, tiene una piadosa consideración.

No obstante, para los que, hipócritamente, sostienen en la obscuridad una ficción absurda, y van de oído en oído pregando su desamor a España, el gobernador mantiene el rigor que impuso, la misma contumacia de los obcecados. Cree con honradez... que no pueden tenerse condescendencias de ninguna clase, para los pecados separatistas. Los que no aman a España, los que reniegan de ella, los que no quieren cumplir con los deberes que la dignidad de españoles impone, tampoco pueden disfrutar de los derechos y las garantías que la nación, de que abominan, les concede.

Ni una sola persecución, indigna de la autoridad; ni la más mínima injusticia, que degrada a quien la comete. Eso, sí. Pero para los separatistas, no hay beligerancia. Esa propaganda, hágase como se haga, está definida en el Código penal. Y aquí las leyes se cumplen aunque su acción implacable se procure burlar con habilidades inocentes.

Es inútil que los degenerados se molesten en enviar a este Gobierno civil, anónimos a granel. En el cumplimiento del deber, el señor Urquíja ha demostrado que nada le arredra. Y sobre todo, si persisten en esa

actitud, el real que cuesta el franqueo van a necesitarlo los separatistas para comer, y deben ser cautos previsores».

Estem segurs que l'il·lustre capdill del separatisme català, no voldrà perdre ni un sol moment en contestar al pobre Ponci de Girona.

Fora molt, massa, qu'el nostre digníssim Sr. Macià tingués de fer cas del primer Urquíja qu'es permetés judicar-lo i calificar la seva actuació patriòtica.

Però nosaltres si que volèm dir-li alguna cosa a n'aquest governador tan excel·lent representant dels homes i de l'actuació que el Cop d'Estat del 13 de Setembre de 1923 ha convertit en usufructuaris d'Espanya i de Catalunya.

Que són sinó indignes persecucions i enormes injustícies que degraden les ordenades o comeses d'ensà que actua a Girona?... Que són sinó, els empresonaments d'inofensius catalans a Olot, Torroella de Montgrí, etc... Que són sinó les multes i les suspensions temporals o definitives de periòdics i setmanaris, pel sol motiu de no ajupir-se a bombejar-lo o a renegar dels seus ideals; que són sinó, la presió i les amenaces de clausura fetes a importantíssimes entitats culturals i a dignes funcionaris? Que és sinó, per exemple, i per a no citar-ne d'altres, la destitució del arquitecte municipal gironí, per haver-se negat a anar a Barcelona a fer de be, aleshores de la moxiganga a En Primo? Que són sinó, les multes *patriòtiques* que va imposant per la sola llei del seu caprici?

I li dirém farsant si no diu qui són aquests vividors del separatisme (*de esa insensatez*, diu ell) de que tant s'en omple la boca en les seves notes i que tant bon resultat li dona. Entre els homes que resisteixen a les seves coaccions i fins paguen multes imposades per ell, no hi ha vividors, hi ha dignes patriotes catalans que perquè s'en senten protesten com poden de les iniquitats i crims de lesa Catalunya que el tal governador està cometent i també hi ha honrats catalans que per el sol fet de ser-ho no voldran ajupir-se mai i molt menys ajudar a la innoble i deshonorosa tasca de insultar, atropellar i explotar la nostra pàtria, portada a cap en nom del Directori espanyol, i amb la complicitat dels fills borts de Catalunya.

Entre nosaltres no hi ha homes capassos de, dient-se lliberals, posar-se al servei d'una ridícula i immoral dictadura a fi de fer-se una posició.

Tingui per cert el governador de Girona, que fins si té temps, abans que li passi ço que acaba de succeir al seu *compinche* general, Loada, d'arruinar a força de multes a alguns dels nostres, pobres i tot, no n'hi haurà cap que siga capàs d'intentar refer la seva fortuna emprant el següent formulari:

Adherir-se al Directori, ser recompensat amb el nomenament de governador de qualsevol tros de nostra Catalunya i comensar a fer ço que la seva nota diu, que és indigne d'una autoritat i que degrada: posar multes patriòtiques, resoldrer expedients atrassats, concedir certs permisos, etc., etc....

Els nostres homes, els separatistes catalans saben que val molt més la dignitat que totes les pessetes.

En la dissolució de la Mancomunitat

Ja han mort per fi la Mancomunitat de Catalunya. Ja era hora! Ho esperavam de veritat. Si no l'haguessin mort, també s'hauria anat morint de mica en mica en mica en mans de la gent d'ara. Hi ha gent de malsaverans que ja porta en sí la malastrugança i els germens dels contagis i de les descomposicions més vils. La lepra de l'esperit és la més perillosa.

Ens alegrem, doncs, de la deslliurança de la Mancomunitat de Catalunya que en mans d'aquell home immortal, que en aquests moments d'ara hem anyorat més que mai, feu una florida d'institucions que feia presentir com floriria la Catalunya Lliure: N'Enric Prat de la Riba.

Llàstima, però, que, el morir la Mancomunitat no hagi mort d'una manera més digna. No hauria estat millor que l'haguessim mort nosaltres, catalans, ans de deixar-la deshonorar? Quantes coses hi ha a Catalunya, institucions i publicacions per exemple, que el sacrificar-les hauria estat salvar-les del deshonor d'ara! De quantes defeccions i retractacions vergonyants ens hauríem lliurat!

La mort de les coses nobles de Catalunya fora bell presenciar-la amb un gest digne d'homes.

Hi ha homes nostres representatius que de gests només en saben fer i comanar quan es tracta de trucs teatrals per dissimular als ulls del pobre espectador sentimental el desenllaç de l'obra, que sempre és el mateix: El bon elector es lleva dematí.

Quan tantes espatlles corbades veiem per tot Catalunya, recordem amb una recança infinita tots els alcaldes de Catalunya en assemblea i amb els braços enlaire com a llances.

EXÈRCIT CATALÀ

ENDREÇA N.º 2

De la victòria en la nostra guerra

En la guerra de Catalunya contra Espanya, el resultat favorable a la primera, pot donar-se, sense cap mena de dubte, per descomptat.

Revisant les forces morals més avalorades en la guerra, hom constata que, diferentment d'Espanya, Catalunya aportarà amb ella la força d'un ideal noble i sant. I, paralel·lament, la força immensa de l'opinió pública, sancionant entusiàsticament la guerra.

Si aquell rublirà d'enardiment el cor dels voluntaris de l'Exèrcit de Catalunya, la sanció de l'opinió pública satisfarà aquella exigència estratègica que cal satisfer en tota guerra, aquella exigència que, sense tenir en compte altra cosa que fets militars, queda avui reconeguda com la primera a satisfer.

Fou, precisament, en la guerra contra les nacionalitats ibèriques, on Napoleó veié, per primera vegada, la impotència del seu sistema. Ni els nombrosos i enardits exèrcits, ni les batalles guanyades, ni la ineptitud dels generals contraris, ni les grans poblacions preses, no asseguraren les conquestes. Precissats a ocupar-ho tot sense poder conservar res, els exèrcits de Napoleó trobaren la mort en la concentració, i eren desfets y batuts en detall, si es dividien.

Les grans concepcions estratègiques de Napoleó s'esmicolaren davant d'aquella força moral que s'anomena *esperit públic*, la qual està encarregada de donar o treure puixança als exèrcits.

Aquesta força moral existeix avui a Catalunya. I és aquest mateix *esperit públic* qui, tantost dispoem dels elements necessaris, donarà la victòria al nostre exèrcit, mentre al crit de «¡Visca Catalunya lliure!», arbori per muntanyes i plans, la nostra bandera barrada enjoiellada amb l'estrella solitària fulgurant.

FRANCESC MACIÀ
General en Cap.

De la voluntat i optimisme dels caps

Del recent llibre d'André Maurois «Dialogues sur le Commandement», de valor filosòfica ben remarcable, n'extraiem el següent fragment pel qual, a través de l'esponjat raonament que caracteritza el llibre, hom copçarà, convenientment, excel·lents exemples de voluntat i optimisme en el cas de Caps Comanants d'Exèrcit:

«En 1918, transcrivim, ningú més que Foch hauria terminat la guerra pel novembre. Esguardant el passat, la desfeta dels alemanys apareix als civils com a cosa evident. No ho era, però, pels executants. El personal estava a la fi de les forces, el material s'havia acabat. Jo he vist, vuit dies abans del armistici, un regiment d'artilleria tan descoratjat que, del coronel al darrer canoner, ningú no creia en la victòria.»

«A l'Iser, tot-hom, llevat d'ell, jutjà la situació desesperada. Però no ho era gens; *car ell confiava*. Un general no deu descoratjar-se gaire aviat. La victòria pot dependre de la resistència dels seus nervis. La guerra no és pas una operació matemàtica d'aital naturalesa que hom pugui dir: si el resultat és negatiu, la batalla està perduda. Es la lluita d'una massa enorme de forces físiques i morals el resum dels quals es sempre variable. El món dels possibles és una superfície elàstica que el Cap estén o contrau per sa paciència o sa feblesa. LA VOLUNTAT DEL CAP ES EL PUNT FIXE.»

Màximes

El voler no és pas solament dir que hom vol. Es representar-se amb força la manera en que hom actuarà.

Encara havem de voler, allà mateix on el poder s'atura.

DESAUTORITZACIÓ

Havent estat dissolt el Comitè Directiu d'Estat Català i havent pres nostre capdill Macià la suprema direcció de les forces separatistes, asessorat per un nou Comitè secret, preguem als nostres amics no donguin quantitats als antics cobradors dels nostres organismes i esperin per cotitzar les ordres que es donaran oportunament.

Queden, doncs, desautoritzats tots els que recollien donatius en nom d'Estat Català.

Estat Català sols és responsable de la seva actuació i organització que té absolutament deslligades de tota altra. Això no vol dir que no vagi al costat de tots els que lluitin per l'indpendència de nostra terra.

★ IRLANDA i CATALUNYA ★

En motiu de la festa nacional irlandesa i el banquet que el 17 Març corrent, dia de Sant Patrici, els irlandesos de París celebraren, el primer Cap d'Estat Català, en representació de Catalunya, tingué l'honor de brindar per la llibertat dels dos pobles oprimits. En aquest acte acompanyaren al Senyor Macià diversos membres i agregats del Comité Central Separatista Català a París.

La festa, com cal suposar, siguié pròdiga d'efusions amicals entre Catalunya i Irlanda. De primer moment ja, l'Embaixador de la República Irlandesa a París, M. Kerney, trameté al Cap del Separatisme català la salutació i l'encoratjament del President De Valera, el qual reconeixia la Nació Catalana i amb ella son Cap de Govern Provisional Sr. Macià.

La concurrència en la festa fou una cosa veritablement distingida. Entre la selecta colònia irlandesa i les persones d'alt relleu en la societat francesa, recordem la Comtessa de la Forest; el Viscomte i la Viscontessa d'Humières, amb Mlle d'Humières; le Baró i la Baronesa Félix de Rosnay, amb Mlle de Rosnay; Madame Kerney, esposa de l'Embaixador de la República d'Irlanda a París; Mr. Owen W. Bohan, substitut del Procurador de la República dels Estats Units d'Amèrica, etc.

Presidí l'acte Mr. H. L. Kerney qui, a les postres, obrí la sèrie de brindis i discursos que es pronunciarren.

Mr. Kerney, en nom d'Irlanda, saludà la concurrència efusivament i exposà la situació política actual d'Irlanda i l'esperit optimista que allí regna amb mires a la victòria definitiva, per l'implantació de la República Irlandesa, lliure i sobirana.

El Baró Félix de Rosnay parlà de les llargues i doloroses lluites sostingudes per la Nació Màrtir, i encoratjà l'apostol De Valera on es reflecta la fortalesa d'esperit d'aquest Heroi infadigable.

M. Owen W. Bohan parlà en nom dels Irlandesos exilats a Amèrica.

Seguidament, el Cònsul General de la República d'Irlanda a París, cedí la paraula al líder del nacionalisme català.

En aixecar-se el Senyor Macià, els irlandesos el reberen a peu dret, aclamant Catalunya.

El Sr. Macià, després de saludar els comensals en nom de Catalunya i manifestar les simpaties que tradicionalment la nostra terra ha sentit per Irlanda, delegà un soldat de la República d'Irlanda, amic de Catalunya, N'Ambrosi V. Martin, per llegir el Brindis-Missatge que Catalunya envia a Irlanda en aquestes hores de lluita, de dolor i d'angoixa pels dos pobles.

El nostre dilecte amic, soldat en la lluita irlandesa, començà de llegir:

Brindis

IRLANDESOS,

Beneït sigui el meu exili si m'ha donat l'oportunitat de veure'm avui entre vosaltres que m'heu fet l'honor d'asseure'm a la vostra taula i de partir-vos amb mi el pa i el ví de la vostra copa.

Es per damunt de nosaltres, però que hi ha els nostres països i no és per nosaltres personalment que ens partim el pa i el ví, sinó per Irlanda i Catalunya.

A la llum d'aquesta idea el pa te un xic de claror d'hòstia propiciatòria i el ví una tebió de sang de consagració que ens enfervoreix i ens comforta.

Es la consagració de l'amistat de dos pobles, avui germans d'esclavitud i de martiri i, a no tardar, germans de resurrecció i de deslliurança.

Irlanda, Verda Erin, Illa-Maragda, Catalunya anys ha ja que t'estima com una enamorada.

Et voldria donar el braç i no gosa: porta un vestit tan cendrós i tan d'esclava!

Tu sí que vas vestida de festa, roja així de la teva sang que et fa semblar una regina!

Per peanya però tens un calvari i per tron reial una creu d'on set segles ha que crides per damunt de mars i continents que la gorja se t'asseca de set de justícia.

Irlanda, la del Trèbol sagrat, Illa dels Màrtirs, ja ets ben d'admirar i ben de planyer!

Set cents anys de martiri, clavada en creu per veure com uns fills teus et donen la darrera llansada.

Et devia mancar aquesta dolor perquè fos consumat el teu sacrifici i a l'opressor aquest crim perquè d'ella fos dit l'imperi de tots els més aborrible.

Ja no en té prou amb la sang innocent de dones i d'infants que de tants anys ensà periòdicament ha anat sacrificant a Irlanda.

Ara cridant i endormiscant amb veu de sirena aquests malhaurats germans vostres, parlant-los de pau, els ha lligat una bena de sang als ulls i els ha convertit en els monstres més repugnants de la guerra.

Germans, amb fel als llavis i foc al cor, si gosés us cridaria pres d'esgarripança: No deixeu sofrir per un dia més la dolorosa Irlanda.

Arranqueu aquesta bena de sang dels ulls dels vostres germans per veure si, a l'adonar-se de l'atrocitat i dels crims que han comés, són a temps a una conversió que els redimeixi. Esdevinguin grans penitents o exterminiu-los. Sigui la mort, si no és la penitència, que els salvi del deshonor de la pròpia vida.

Salveu Irlanda i els seus bons fills, que la Pasqua del Senyor ja s'atansa. Salveu Irlanda i els fills espuris encara que sigui sacrificant-los. Ja és hora de fer la tría. Que quan vingui el Senyor a la gran festa no trobi la verge al costat de la prostituta, el fill llegítim al costat del bord i el màrtir al del traïdor a la patria.

Un temps fou Sant Patrici que exterminà les serpents d'Irlanda. I no fora avui el vostre De Valera el novell Sant Patrici que us alliberés d'aquesta altra llei de serpents que com una plaga ha plogut damunt del vostre poble?

En dir-vos això, deixeu-me girar de cara a Catalunya. No manquen al meu poble certs catalans que mentres els patriotes fidels a Catalunya es disposen al suprem sacrifici, ells es disposen i el que és més oprobios, públicament s'ofereixen a col·laborar amb l'opressor en l'establiment a Catalunya d'una mena d'Estat Lliure com el d'Irlanda.

Per nosaltres, però, el camí a seguir serà clar sota el guiatge del vostre exemple.

D'Irlanda aprendrà Catalunya el coratge en la lluita i la resignació en el sacrifici cruent que li espera.

Es per això que, en aixecar ara la nostra copa, com el càlzer sagrat del nostre sacrifici, us demanem que hi estreneu la vostra mà i que brindeu amb nosaltres per la vostra independència i per la nostra i per la de tots els pobles i homes oprimits que clamen justícia:

Copa santa o tu càlzer sagrat, símbol de totes les amargors dels nostres pobles, al teu escalf la mà ens tremola d'una tremolor sagrada i els nostres cors s'obren a totes les esperances.

Brilla el teu fons amb més claror que el mateix cel que hi reflexes: il·lumina'ns!

Bull al teu sí la sang de generacions de generacions com una mar en revolta: arbora'ns!

Brunzen els teus llavis al vent de mil profecies i al cop d'ala invisible de les ombres dels grans difunts que ens vetllen i ens imperen: desferma'ns!

Siguis penyora de la nostra llibertat i de la futura aliança dels pobles oprimits que ja s'atansa.

Fonguin en tu la sang de llur sacrifici i sigui per ells com un ví sagrat que els agermani en el sofriment, els recomforti en la lluita i els exulti en la deslliurança.

Alça't per damunt dels nostres pobles com una afirmació cruenta del veritable i únic humanisme enfront del sarcasme de les aliances dels grans imperis opressors que no saben alçar al cel altra copa que la del ví de les orgies o la de la sang comprada o venuda a pes de moneda.

Per Catalunya! Per Irlanda! FRANCESC MACIÀ.

El Brindis de Catalunya causà entre la concurrència una profunda emoció. En aixecar, el delegat de Catalunya, la copa per Irlanda, l'alsaren a l'ensem tots els comensals a peu dret; i per damunt d'un silenci devot, les darreres paraules del Brindis prenien una tebió que palesava la compenetració dels dos pobles representats en aquell acte.

El Senyor Macià fou unànimament felicitat i tot-hom feu vots per l'èxit definitiu de la Causa Catalana.

L'acte s'acabà amb cants nacionals irlandesos, recitacions de poesies patriòtiques i ballets típics del país d'Erin.

Un Missatge d'Eamon de Valera

En motiu de la festa de San Patrici, el President de la República Irlandesa, Eamon de Valera, ha adreçat un manifest al món, que ens complavem de reproduir:

« Anglaterra, en un esforç de set centúries i mitja, ha maldat per destruir la nació irlandesa per atac directe. Aquest esforç ha fallat. Fa poc que l'atac directe fou abandonat, i un de més mortífer, per què era més subtil, fou el substitut. La nació, ara, anava a ésser destruïda de dins estant. El triomf de l'imperialisme britànic restava assegurat per la seducció d'ex-republicans que havien d'ésser utilitzats com agents de l'imperi per jugar entre llurs compatriotes el paper de llops dintre les cledes.

El gran atac directe de l'imperi ha estat completament rebutjat per algun temps, i en la resistència dels republicans depend ara el caure (com els nostres enemics imperials voldrien) en la posició d'una desmembrada província britànica, o el recobrar nostre lloc com a nació independent unificada.

La imminència de la tragèdia possible aterra el cor d'aquells que tenen ulls per veure. Serà el suïcidí la fi d'aquesta vella nació que cap poder extern podia directament matar? Serà per mans d'homes que es diuen irlandesos que la darrera conquesta de la nostra terra serà acomplerta per Anglaterra?

Fa uns quatre anys que, en un sòlid ordre de batalla, ens aixecàrem orgullosament pel nostre dret contra la força de tot un imperi, i mostràrem a tots els pobles oprimits el camí de la llibertat. D'aquí a uns quants anys, serem nosaltres no altra cosa que un pietós espectacle; el cadàver d'una nació que fou; un exemple i un escarment?

Cal advertir el fat que els republicans hagin laborat i maldat i sofert aquests tres anys darrers, i estiguin encara ara lluitant amb tota la força de llurs éssers. Es per això que fan una apel·lació a tots els germans i germanes de rassa irlandesa i a tots aquells que foren llurs amics en terres estranyes, per què els sustentin encara i els ajudin fins que la lluita sigui guanyada.

El conduir de nou el poble cap al pas de la seguretat i l'honor nacional del qual n'ha estat allunyat per la confusió, és la primera tasca que tenim davant nostre. La mare pàtria és encara tot glòria i tot beutat. Salvar-la de l'anihilació, reguanyant son lloc entre les nacions, capir els somnis d'ella, és el dever que s'imposaran tots llurs fills el dia de Sant Patrici. »

No cal tenir una percepció gaire fina per sentir en aquest manifest un crit d'angoixa que De Valera llença al món, en nom dels republicans d'Irlanda.

Davant el perill de la tragèdia que present que s'atansa a Irlanda, fa aquests interrogants tan plens d'amargor per dintre, que un hom no sab si ho pregunta al món o s'ho pregunta a sí mateix en un moment de soledat interior que espanta. Tantes vegades que ha estat empresonat, tantes que s'ha vist a prop de la mort, sota el pés de sentències supremes a punt d'executar, i les seves paraules mai havien tingut aquesta solemnitat d'agonia serena que s'encomana i aquest baf de mort i sacrifici! I és que avui, la sentència de mort no se la sent damunt d'ell en persona sinó damunt del poble d'Irlanda, sola emmig del grans imperis que, per sarcasme de la civilització i de la justícia, contempen i toleren el seu sacrifici i emmig de tants altres pobles oprimits com ella que més per covardia que per impotència, no corren a ajudar-la.

Davant l'amargor i la infinita tristesa que respiren les paraules de De Valera, que, en aquests moments, encarna damunt d'ell tots els dolors i totes les sofrances de l'Irlanda, és un sarcasme que ompla d'indignació, d'escàndol, i potser encara més de fàstic, veure que hi catalans de diaris nacionalistes que, per defensar els seus errors, tracten a De Valera amb menyspreu, aplicant-li d'una manera equívoca l'epítet pitjor que pot aplicar un català, dient-li que és més espanyol que irlandès. Es una injúria que el dia de demà farem caure damunt del qui la proferia. Es necessita tenir l'ànima podrida per no veure si més no amb pietat el cas d'Irlanda i, personalment, el del propi De Valera. Que podríem pagar aquests nacionalistes d'ocasió i revolucionaris de conveniència, de poder semblar en un fil de roba a aquest home que mereix el nom de màrtir, ells que per no sacrificar-se un xic s'han retractat de les coses més sagrades!

« Serà el suïcida la fi d'aquesta vella nació que cap poder extern podria directament matar? » pregunta De Valera. « Fa uns quatre anys que en un sòlid ordre de batalla, ens aixecarem orgullosament pel nostre dret contra la força de tot un imperi i mostrarem a tots els pobles oprimits el camí de la llibertat. » « D'aquí a uns quants anys, serem nosaltres no altra cosa que un pietós espectacle, el cadàver d'una nació que fou, un exemple i un escarment? »

Aquets interrogants fatídics, que turmenten avui l'ànima d'aquest heroi admirable, haurien de somoure la de tots els pobles oprimits en un sentit no de planyença sentimental i passiva per Irlanda, sinó d'abrandament d'acció i d'adjutori real per a salvar-la.

Què dirien, què es dirien a sí mateix l'Índia, l'Egipte, Filipines, Euzkadi, Galícia, Catalunya, què es dirien tots els altres pobles oprimits del món que fins ara s'encoratjaven en l'exemple el més clar i el més contundent del nacionalisme de l'Irlanda incoercible per segles i segles, si ara, d'exemple que fou, passés, com diu De Valera, a ésser un exemple cruent? Com gosariem salvar els principis on basem les nostres reivindicacions i tota la nostra ideologia nacionalista, si, indiferents i passius, contemplesim la fi tràgica d'Irlanda?

Aquest mateix pensament deu tenir De Valera quan, en moments suprems com els que s'atancen per al seu poble, demana que l'ajudin, no solament els germans d'Irlanda, sinó tots els amics de terres estrangeres. Que no sigui com una veu que clama en el desert!

Què deuria pensar l'heroi d'Irlanda del nacionalisme dels pobles oprimits que tantes vegades han fet protestes d'amor i d'adhesió a Irlanda si en els moments definitius per la seva vida o la seva mort, l'abandonessin i la dexessin ofegar en un mar de sang?

Aquesta amargor, aquest to pregon d'ànima, aquest crit d'alerta, aquesta insinuació de menaça d'aquests interrogants qui sap si ja són fruit d'aquesta desolació tràgica en la qual comença de trobar-se Irlanda!

Almenys aquest crit d'angoixa suprema fos el senyal d'atancament, el llaç de unió de tots els pobles que sofreixen opressió, el crit d'aliança! D'una aliança però, violenta, d'acció, prou forta per imposar la pau entre els pobles, donar el primer pas de debò vers el veritable humanisme, i establir la Societat de Nacions lliure de llops y de lladres.

Les eleccions parcials a Irlanda

Com sigui que alguns diaris de Catalunya hagin publicat notes errònies sobre les darreres eleccions parcials a Irlanda, en honor a la veritat, i per la simpatia que sentim pels republicans irlandesos, creiem un deure fer constar aquí el veritable aspecte del resultat d'aquestes eleccions.

Un diari de Barcelona deia l'altre dia sobre aquest punt: « Sobre 9 llocs vacants, el Govern de l'Estat lliure d'Irlanda n'ha obtingut 6; els republicans 2, i els agraris 1. » Això és totalment verídic. Ço que no és ver és tot comentari dient que això representa una victòria estatllurista. Cal que ningú oblidí que aquests 9 llocs a reomplir, eren 9 vacants estatlluristes, ço és nou llocs estatlluristes que han tingut d'ésser reomplerts per dimissions, defunció, o cessació de diputats de l'Estat lliure d'Irlanda. Per tant, després del resultat actual, es registra una victòria de 2 llocs en favor dels Republicans Irlandesos.

No és gaire honest, tanmateix, recórrer a la tergiversació dels fets, per trobar peu a combatre els sistemes de violència en els plets nacionalistes.

« De la tomba dels patriotes, brollen les nacions vivents. »

PADRAIC PEARSE.

« Per compensar les covardies, les baixeses, els immorals contactes d'alguns, els pobles oprimits necessiten el redressament d'herois. Aquests son homes el destí dels quals és de tombar el dors als senders florits per encaminar-se a les aspres passeres; de tancar els ulls a les dolçors de la vida; d'evitar tot el que pel cor és dolç d'entendre — la tendra veu de les esposes i el riure dels petits infants; i de seguir solament la febla i llunyana apel·lació que condueix al combat, i encara, per una mort més cruel, al peu d'una forca. »

PADRAIC PEARSE.

La Tragèdia d'Irlanda

(La repressió contra els Republicans)

A continuació anem a resumir una llei coercitiva que, sota la denominació de « Treasonable & Seditious Offences Bill, 1925 » regirà, bentost, en tot el territori de la nació irlandesa, després d'estar signada pel Governador General de l'Estat lliure d'Irlanda, representant del govern imperial britànic.

Els punts principals es concreten així:

SERA MORTA EN LA FORÇA: tota persona culpable de qualsevol temptativa de capgirar, per la força, el Govern de l'Estat lliure d'Irlanda, o tota persona que, a Irlanda o a l'estranger, haurà encobert o encoratjat els participants a una tal temptativa.

SOFRIRA 10 ANYS DE TREBALLS FORÇATS: tota persona que ometrà la transmissió d'informes sobre tot acte de traïció comés o previst.

SERA MULTADA AMB 500 LLIURES ESTERLINES i SOFRIRA 20 ANYS DE TREBALLS FORÇATS: tota persona els actes de la qual pretenguin menaçar o intimidar el Governador General, el Cap del Poder Executiu, o els Ministres de l'Estat lliure d'Irlanda;

tota persona que prengui part en les deliberacions dels « Tribunals Republicans », i també tota persona que aconselli els funcionaris civils o militars, de no servir més a l'Estat lliure d'Irlanda.

SERA MULTAT AMB 500 LLIURES ESTERLINES i SOFRIRA 5 ANYS DE TREBALLS FORÇATS: el Sr. Edmond de Valera si permet a cap irlandés o estranger donar-li el títol de « President de la República d'Irlanda »;

igualment, aque'l que es deixi donar el títol de Vice-President, Ministre, o Governador de la República d'Irlanda;

aixímateix, tot funcionari del « Govern Republicà » sigui a Irlanda o a l'estranger;

de la mateixa manera, els oficials o soldats voluntaris de l'« Exèrcit Republicà Irlandés » i tots els « agents de policia republicans ».

SERAN MULTATS AMB 500 LLIURES ESTERLINES i SOFRIRAN 2 ANYS DE TREBALLS FORÇATS: tots aquells que motejarán d'il·legal la Constitució de l'Estat lliure d'Irlanda, i gosin proclamar-ho de paraula o escrit;

tots aquells que encoratjarán el desafecte o l'hostilitat envers la Constitució, el Parlament, o els Tribunals de l'Estat lliure d'Irlanda;

tots aquells que tendeixin a modificar la Constitució, o a modificar o anul·lar la legislació del Parlament de l'Estat lliure d'Irlanda;

tots aquells que entre el poble fomentin sentiments de mala voluntat i descontent.

Altres multes i punicions son previstes pels casos de tenència de diaris o literatura republicana, i els escorcolls de domicilis podrán tenir lloc a qualsevol hora del dia o de la nit.

Es tan eloqüent ço que acabem de transcriure, que rebutja tot comentari.

La tragèdia d'Irlanda és palesa, amb aquest document, viva i descarnada. Rera l'escena crua de la discòrdia, una mare amorosa plora llàgrimes de sang. La màrtir Erin, amb la lluita fratricida d'ara, ha libat en la copa de fel. Jamai, en son calvari secular, la guerra, el suplici, ni la mort, no li havien fet perdre la serenor. Gallarda i forta, i amb la mirada rublerta de claror, seguia la ruta, ulls fets a l'ideal. Jamai un defalliment, jamai un descoratge. Ara, però, la serenor de sa vista està entelada amb sang. Acerbament enverinada la dolçor de son ànima, tem i tot, devegades, pel triomf definitiu.

No dubtis, però, Irlanda! No desesperis, dolça Erin! A la fi de ta croada t'hi espera la Llum, la Victòria, la Llibertat. Al cim de ton calvari s'hi aixeca la nova alba. Suau i dolça, als flancs de ton cos llatzerat, remuntarà gloriosa com una gran naixença. Reneixerà la vella Erin, neixerà la novella, la immortal Irlanda!

Si mentrestant la Discòrdia malda amb perfídia entre els teus fills, pensa que rés implica en la victòria definitiva. Pensa que aquells atribulats que, desoïnt la teva veu, es vengueren la consciència, en el pecat mateix trobarán el puniment. Ells renunciaren, per llur voler,

al títol honorífic de fills teus; però en la Cena del Gran Jorn, romandrán, ans del perdó, igual que un ca, sota la taula. En aquella Comunió patriòtica, els apòstates i els descastats no hi tindrán lloc. I no seaurán de nou en la taula de família, fins que, amb viva cremació, no hagin purificat llur cos. No serán dignes de la nova Irlanda fins i tant que no es presentin nets de tota impuresa, lliberats d'aquella corrupció que els permeté de vendre's llur ànima al Diable.

Pensa, o conturbada Erin, que això t'ho diu un fill de terra màrtir com tu; un fill d'una terra on també hi ha fills borts; on també hi ha l'impur, i el materialista, i el masell, i el cafre! Oh Erin, també nosaltres tenim gent amb la consciència sofisticada, amb la moral corrompuda, amb l'ànima plena de fang. Tenim la gran massa espiritualment emperesida — els tulits de l'ànima, els indolents d'esperit, els fadigats de cor — gent empestada d'intellectual vagància, d'anímic comoditat, d'espiritual mínim esforç... Tenim també algú que, de la manera més escaient, rumbejaría el títol de Gran Traïdor. I tenim encara els acòlits que l'assistirien en sa execrable litúrgia. En una fabulosa Pagoda feta d'or i encatifada de paper moneda, aquests oficiants sinistres, dirien la missa negra. Allí hi acudirien, a carrera feta, els descastats, els vils, els miserables. Els vanitosos, drapats amb brocats d'or, i els menys opulents, guarnits amb orípells de fira, passarien entre els domassos dels enemics. I els aplaudiments i palmes d'aquest mateix enemic, serien la hipòcrita execració adreçada justament a una abominable processó de traïdoria.

Pensa, però, Irlanda, que els nostres traïdors i renegats, no ens durán pas a la tragèdia en la qual t'han conduit a tu un grapat de fills borts. La lliçó que hem apresada amb ta dissort, ens servirà d'experiència. La nostra mare Catalunya, en la sapiència del teu sofrir, sabrà corretgir, baldament sigui amb terrible severitat, els fills que per dessídia o per mal instint es desgarrin. L'Esperit de la Terra, oimés, sabrà vetllar amament. Enardit i animat, amb sa corpuència titànica, empunyarà el fuet i fustigarà allí on calgui. Una pietat mal entesa, seria perniciososa per l'alt destí de la Pàtria. Sense clemència, amb arborada indignació, amb justament equitatiu, l'Esperit de la Terra, punirà el mal patriota. El somort o l'indiferent seran axurriacats, i els renegats i traïdors seran també, amb mesura preventiva, fuetejats. Una oportuna correcció actual, pot evitar grans mals en el futur. No voldriem pas que com tu o dissortada Erin, nostre mare Catalunya veïes, en hores de prova, els seus fills discordats i barallant-se a mort. Sabem quant pèrfid és l'or de l'enemic i la fragilitat de molts germans nostres. Sabem la finor de la insídia enemiga i la debilitat de molts fills de la terra. Per això volem que escoltin la veu de la Mare, i invocarem d'aquesta el càstig maternal.

« El patriotisme és a la vegada una fe i un servei: una fe que per alguns és dins la carn i els ossos després de la concepció, i que per altres s'aflama a un moment determinat de la vida, com per una intervenció de Deu. Es, però, una fe que, com la fe religiosa, sense les bones obres és morta igual que un cos sense esperit. Es per això que el veritable patriotisme suposa el servei com condició essencial i no sufreix dir: « Jo crec en la Pàtria », si hom no pot dir també: « Jo serveixo a la Pàtria ».

PADRAIC PEARSE.

« Vèncer no és pas solament sobreviure; ho és també tenir aquella força que dompta la vida per fer-la servir per un fi noble. Les victòries més glorioses se les han emportat aquells que han ofert llur vida amb la resolució apassionada de lluitar contra els tirans; aquells que, amb sa caiguda, han desvetllat a la vida milers de cors adormits, han fet aixecar milions de braços, la unió puixanta dels quals ha fet tremolar els tirans. »

MAC SWEENEY.

Le Gérant: ANDRÉ VIDAL.

Imprimerie J. SOLSONA, 9, Rue Hallé, Paris-14^e
Téléphone: Gobelins 62-74